

ZALÁN TIBOR

Szamár a torony tetején

A MOZGÓ HÁZAK FALUJÁNAK UTCÁIN

(A VÁNDORLÁS KEZDETE) II. RÉSZ

Fent az égen hatalmas hold tündökölt. Fénye ezüsttel vont a tájat, ezüsből voltak a fák, ezüsből az ágak és bokrok, ezüst fű csillogott a réteken. Az ezüst éjszakában négy kis árnyék mozgott mindössze. Elöl kettő, és jóval hátrébb, utánuk, ismét kettő. Kitalálhattátok. Elöl baktatott Boldizsár és Zebulond, s követte őket, kellő távolságból, hogy észre ne vegyék őket, a félfülű nyúl, és a kakas. Hamar a két világnak eredő nyomára bukkantak, minden hájjal megkent csirkefogó volt mindkettő – már ha egy kakas vagy egy nyúl lehet csirkefogó. Ha Boldizsár vagy Zebulond hátranéz, könnyűszerrel fölfedezi, hogy követik őket. De eszük ágában sem volt hátranézni. Csak mentek, mentek. Hova is mentek? Hogy egészen pontosak legyünk, mentek az orruk után.

– Zebulond, hol vagyunk? – lassított le egy pillanatra Boldizsár, amikor már eleget mentek.

De a szamár nem állt meg, egykedvűen ballagott tovább, mintha álmokóros lenne, és meglehet, az is volt.

– Nem tudom, mert még alszom – ásított egy hatalmasat.

– Hogy kerültünk ide? Nem értem – tűnődött Boldizsár.

A szamár erre sem állt meg. Ment tovább a maga monoton járásával, egyik szemével aludt, a másik szemével az utat követte.

– Ezt sem tudom – válaszolta álmosan. – Kevés a tudáshoz a nyitott félszem...

– Valami cirkusz – hebegett Boldizsár –, ott voltunk... de mintha csak álom...

– Mit bánom én – csattant fel Zebulond, előbb kinyitotta a másik szemét is, majd mindkettőt becsukta, és vakon bandukolt tovább –, hagyd békén az álmom!

A holdról ekkor énekszó közeledett feléjük, de a lány női hangot csak Boldizsár hallotta. Megállt, arcát az égnek fordította, úgy hallgatta.

Ne nézz a holdra fel, legény,

nehéz az éjszaka, nehéz,

úttalan, céltalan veszély,

ne nézz a holdra fel, legény...

– Megint kezdted? – kiáltott az ég felé. – Azt hiszed, hogy elriasztasz? Elrejteted az anyámat előlem? Érdekel is téged, hogy a bánat engem szétmarcangol, sírás köpenybe göngyöl.

Zebulond erre már csak megállt. Hátrafordult, és meglepődve nézte ég felé kiabáló kis gazdáját.

– Mit vonyítasz fel a holdra kora reggel? – kérdezte, amikor a másik abbahagyta.
– Ordításod, tessék, felvert, s látom, senki sincs még ébren, magaddal beszélgetsz éppen.

Boldizsár feléje fordult. Arca olyan volt, mint aki álomból ébred. Körülnézett az ezüsthájon. A kakas és a nyúl villámgyorsan egy bokor mögé húzódott, így a fiú nem vehette észre őket.

– Nem magammal beszélgetek, hanem a holddal – válaszolta.

– Többet ér ennél egy zaftos bordal – jegyezte meg a számár, és ismét nekifogott a ballagásnak. – Bár most megtenné akár egy répa is. Korog a gyomrom, s az emésztésem léha.

Mentek, mendegéltek, szokták írni a mesékben ilyenkor, nos, hát ők is éppen úgy, ahogy írják, mentek, mendegéltek, mígnem Sehovába értek. Mi is ez a Sehova? Mindjárt kiderül, ha kiderül, s beborul, ha beborul – ezt azonban nem tudom, hol és mikor szokták így mondani, de annyi bizonyos, hogy volt már ilyen elszólásra eset. Szóval úgy esett, hogy mentek, mendegéltek, rájuk hajnalodott, halkult az ezüst, egyre erősebbek lettek a nappali világ színei – egyszerre csak előttük termett egy város. De olyan hirtelenséggel, mintha a földből nőtt volna ki. Az előbb még semmi, most meg egyszerre ott volt. Ki tudja, honnan?

– Mi ez, egy város? – torpant meg Boldizsár. – Házak, házak. Álldogálnak elárvultan.

– Árva házak! Árvaházak – vigyorodott el Zebulond a saját leleményén. – Tényleg, sehol egy lélek. Különös város ez, annyit mondhatok.

Egy darabig tanácstalanul ácsorogtak. Előttük takaros házak magasodtak, már a hajnal is arrébb vánszorgott, feltápáskodott helyén a reggel, de teremtett lélek nem mutatkozott az utcákon.

– Nézzünk körül! – javasolta Boldizsár.

– Minek, ha nem lesz, aki nekünk örül – kelleetlenkedett Zebulond. – Kinek is kellene egy kótyomfitty balga legény, meg egy bolond számár – nincsen remény, nincsen remény!

Elindultak hát a városba. Járták az utcákat, tereken ácsorogtak, szép házak homlokzatait csodálták meg. De emberrel, eggyel sem találkoztak.

– Nem lakik itt egyetlen lélek sem? – vakarta meg tanácstalanul a fejét Boldizsár. – Furcsa! Reggel van már, de az utcán még senki se jár... Mégis, én itt folyamatosan valami mozgást érzek...

– Biztos fáradt még a térded – vágta rá a számár, akinek mindenre volt valami frappáns válasza, még ha a válasz nem is illett néha oda, ahová szánta. – Vagy az agyad érte ostor tegnap, kis bolondom, a cirkuszi esten.

Boldizsár ráhagyta. Álldogált az egyik ház előtt, amikor hirtelen kéz nyúlt feléje, úgy tűnt, mintha csak a ház keze volna, és megérintette a fiú ruháját. Ijedten lökte el magától, s az azonnal el is tűnt.

– Esküszöm, egy kezet láttam – kiáltotta riadtan –, felém nyúlt, de én ellöktem.

Zebulond természetesen ezt nem hihette el. Egy néptelen városban hogyan nyúlna egy kéz Boldizsár felé?

– Hagyd ezt abba már! – förmedt rá. – A frász kitör. Ha ember vagy, akkor ne légy ekkora számár!

A legény tanácstalanul álldogált, most már ő sem volt biztos abban, hogy valóban kezet látott a ruhájához nyúlni. Végig se gondolhatta, mi történt vele az előbb, amikor egy másik ház másik keze is kinyúlt feléje, ráadásul, most jól hátba is vágta, de úgy ám, hogy a fiú feljajdult.

– Most meg megint – nyögdecsejt, –, hátba csapott, porzik helye, ahol ütött.

Zebulond fölöttébb furcsának, már-már mulatságosnak tartotta az egészet. Egy üres városban valaki hátba vágja a gazdáját. Hát, ez kész krimi.

– Én hogy nem érzem, ezt nem értem – ellenkezett vigyorogva.

– Balgának lenni nem érdem – balgáta rá Boldizsár.

Mint már említettük, Zebulond a sértődős szamarak közé tartozott. Bár, a számár makacssága legendás, tudnunk kell, a makacsság legtöbbször sértődöttségből ered. Most is ez történt. Jól felfújta magát azon, hogy kis gazdája rálegyintett.

– Balga ám az öreganyád – iázott méltatlankodva –, meg a nagyapád a tetőn. Ezt a jelzőt magamnak kikérem!

Amíg beszélgettek, ha ezt a kis vitát lehet beszélgetésnek nevezni, egy újabb ház újabb keze nyúlt ki Boldizsár felé, és meglökte vállát.

– Most meg a vállam lökte meg – szisszent föl a fiú. – Valaki megint hozzám ért.

– Miért büntettek engem istenek, miért? – tárta szét patáit Zebulond. – Ez a mostani helyzet az idegeimnek felettébb káros.

– Ahova kerültünk – suttogta rémülten Boldizsár –, az szellemváros!

Zebulond ezen olyan jót nevetett, hogy még a könnye is kicsordult. Szellemeik márpedig nincsenek, már megmondta valamelyik király, de az is lehet, hogy boszorkányokra értette, de hát olyan mindegy, nem, hogy szellem vagy boszorkány, lényeg, hogy nem evilági lélek.

– Szellemváros?! – vihogott –, neked az eszed sáros, nincsenek is szellemeik... itt.

– De ember se – vacogott Boldizsár foga. – Akkor kinek érintett a keze, ha nincs hozzá feje? – tette fel a kérdést, amin már a számárnak is el kellett gondolkodnia. Ahogy így gondolkodtak, tanakodtak magukban magukkal a reggelben, egyszerre furcsa dolgot láttak. A házak mozogni kezdtek, azután összefogódtak, táncba fogtak, énekeltek.

Térj be hozzánk, drága vendég...

Akad idebent finomság...

Éhségedet elverheted...

Szomjúságodat olthatod...

Elfáradtál, puha ágyat...

Vetünk neked, pihepárnát...

Teszünk fáradt fejed alá...

Így készülünk álmod elé.

Elhültek, álmétkodtak, nem csoda, ha nem vették észre, hogy a mozgó házak mögött ott leselkedik utánuk a kakas meg a nyúl. Nekik nem volt meglepetés a mozgó város, jártak már errefelé, kis híján itt is hagyták a fogukat. De aztán mégsem hagyták itt. Régi történet, nem érdemes felidézni, meg sem érdemlik, nem is róluk szól most ez a mese. Ráadásul, mint említettem már, minden hájjal megkent két gazfickóról van szó. Most is rosszaságon törik a fejüket.

– Ha beveszik a mozgó házak trükkjét, ha a szöveget benyalják – dörzsölte össze szárnyait a kakas – a fogukat végleg itt hagyják.

– Mindegyik úgy belsejébe’ – vihogott a félfülű nyúl –, ragasztó van bekészítve. A kakas kárörvendően, halkan elkukorékolta magát.

– A házak, mint a kenyértésztát, megdagasztják, meggyúrják, aki elalszik bent a párnán.

A nyúlnak sem kellett egy kis rosszindulatért a szomszédba járnia.

– Úgy kell nekik, lakoljanak – kaffogott –, a kincsük meg nekünk marad!

Együtt nevettek, és bolond ésszel ők is táncba fogtak, akár a házak. Egyszerre a kakas elkomorodott, és elállt a táncolástól. Na, mi baja lett ilyen hirtelen?

– Baj lesz testvér – vakarta meg a taréját –, gondban leszünk – vakargatta tovább.

– Mitől fájdul meg fejünk? – kérdezte a nyúl, egyedül táncolva tovább.

– Attól – válaszolta a kakas, változatlan hévvel vakarva nagy vörös taréját –, ha belőlük nem mi eszünk.

Most már a nyúl is leállt a tánccal. Tanácstalanul meredt a kakasra. Nem egészen értette, mit akar mondani. Ennek hangot is adott.

– Nem egészen értem. Én vegetáriánus vagyok. Ezt csak úgy mondom. Embert főleg nem eszem.

A kakas megragadta maradék fülénél fogva.

– Figyelj, ha a házak itt marasztalják...

– Ezeket... – egészítette ki a nyúl.

– Akkor honnan tudjuk meg a rejtekhelyet? – himbálta fejét a kakas.

– Meg a rejtekhelyet – ismételte a hallottakat a nyúl, de változatlanul nem értett belőlük semmit. – Miféle rejtekhelyet?

A kakast elfutotta a méreg.

– A rejtekhelyet, szörnyen ostoba félfülű nyúl, ahol a kincsek hevernek, melyekért ezek csak mennek, mennek világtalanul...

A nyúl fejében világozás gyúlt. Hát persze! Ha a házak megeszik, megdagasztják és meggyúrják ezeket, mint a kenyértésztát, akkor ők soha nem fogják megtudni, hol van az a kincs, amiért nekivágtak az útjuknak. Feltétlenül okosnak igyekezett mutatni magát.

– Igazad van, ne engedjük, hogy a házba se egyikük...

– Se másukuk bemenjen – vágott közbe a kakas türelmetlenül, egyúttal be is fejezve a mondatot.

– Ne engedjük! – vágta ki határozottan a félfülű nyúl.

Ezzel meg is lennének. Nem szabad megengedniük, hogy bemenjenek a házakba. Már csak az maradt hátra, hogy azt kiterveljék, hogyan ériék el, hogy azok, Boldizsár és Zebulond, ne menjenek be valamelyik házba. A kakas gondolattalanságtól szenvedve, kétségbeesetten tárta szét a szárnyait.

– Mit tegyünk? – kérdezte, olyan hangsúlyokkal és pózban, mintha színházban lenne egy tragédia főhőse.

Egy ideig töprengtek. Ez kívülről onnan is megállapítható volt, hogy a kakas büszke taréja oldalt lekonyult, csakúgy a nyúl megmaradt fél füle. Konyák voltak mindketten. De csak egy ideig. A nyúl váratlanul megélenkült, a füle ismét az ég felé meredezett.

– Riasszuk el mind a kettőt! – indítványozta.

– Úgy van – lelkenedett a kakas. – Hozzuk a frászt hamar rájuk! De hogyan? – kókadt le ismét a taréja, ami annak a jele volt, hogy megint elhagyták a gondolatai.

S lám, most lekókadt a nyúl maradék füle is újra. Lázasan kerestek egy ép gondolatot lázas agyukban. Mit sem zavarta őket a házak tánca, melyet két vándorunk megigézve bámult a város másik oldalán! Természetesen, ismét a nyúlnak támadt mentőötlete. Meg kell állapítanunk, hogy ha egy kakast és egy nyulat akadály elé állítunk, mindig a nyúl lesz az, aki ezt az akadályt gyorsabban el tudja háritani. A nyulak már csak ilyenek. Elhárítóbbak. A kakasok is valamennyire.

– Borítsunk fejünkre kendőt! – javasolta, s már mutatta is, hogyan képzei. Szörnyű morc képet vágott.

A kakas sem értett meg elsőre mindent.

– Szellemekként kóricáljunk? – akadt fel a szeme. Módszeresen végiggondolta, amit a nyúl mondott, azután felélenkült. – Szellemként kóricáljunk!

Mindeközben Boldizsár és Zebulond boldogan táncolt a táncoló házakkal, meglepedkezve mindenről, Nevenincs kislelőről, nagyapóról, a cirkuszról, a bűvésről, a műlovarnőről, de még a holdról is, melyen talán a fiú édesanyja lakott. A házak részegítően zümmögték-dünyögtek a ragacsos, mézes dalt.

Térj be hozzánk drága vendég...

Akad idebent finomság...

Éhségedet elverheted...

Szomjúságodat olthatod...

Elfáradtál, puha ágyat...

Vetünk neked, pibepárnát...

Teszünk fáradt fejed alá...

Így készülünk álmod elé.

Boldizsár fáradt ki előbb a táncban. Fájt is lába a sok gyaloglástól, nehéz is volt a lelke a sok vágyakozástól.

– Menjünk be, na, ha már úgy kérik – fordult oda a még mindig táncot járó szamárhoz –, puha ágyon álunk mérjük.

Zebulond abbahagyta a táncolást, ami leginkább hatalmas bakugrásokra emlékeztetett, megállt, és megvetette mindkét lábát.

– És ha bent a mozgó házba, szellemeknek leszünk vacsorája? – kérdezte, busa fejét ingatva.

Boldizsár kinevette a szamarát. Hiszen nem láttak itt szellemeket, csak kedves házakat, akik táncot jártak, és bendőjükbe invitálták őket.

– Hol a szellem?! Hol vannak itt szellemek? – kérdezte hetykén.

Ebben a pillanatban Zebulond két szellemet pillantott meg, épp szemközt velük, és épp egy mellékutcából léptek elő. Előbb elállt a hangja a meglepetéstől és a félelemből, aztán beteg hangon azt nyögte gazdája felé:

– Ott van éppen, két fehér kendős kísértete képpen.

Boldizsár a fáradt emberek szórakozottságával fordult abba az irányba, amerre Zebulond nézett. Neki is megállt egy pillanatra a szívverése. A házak között két szellem lebegett feléjük, fehér kendőben.

– Jaj, az tényleg... tényleg szellem... – dadogta ijedten –, ráadásul egyszerre két szellem.

Lassan, óvatosan hátrálni kezdtek. A két fehér szellem ott lebegett változatlanul a házak között, sőt, mintha egyre gyorsabban közeledtek volna feléjük.

– Beszélhet neked az ember – súgta oda Zebulond Boldizsárnak. – Azt hiszed, a szamár bolond? Hogy az agyam rég megbomolt?

Persze, mi tudjuk, hogy a két szellem nem igazi szellem, hanem a kakas és a nyúl rejtőzködik a fehér kendők alatt. De honnan tudhatták volna a hőseink? Ráadásul, a két rosszaság huhogni, imbolyogni, táncolni kezdett, azzal ijesztegette a vándorokat.

*Mi vagyunk a kísértetek,
kik az éjben kísértének,
megrángatjuk a hajadat,
kilopjuk a fogaidat,
lehúzzunk a föld mélyére,
ott tartunk majd mindörökre,
utazó!*

Olyan nagy csönd támadt, hogy hallani lehetett, Zebulond fogai egymáshoz koccognak a félelemtől. Boldizsár riadtan kapaszkodott az állat sörényébe. A szellemek mégiscsak szellemek, amelyektől meg kell ijednie az embernek! Még akkor is, ha nem igaziak.

– Pattanj csak fel a hátamra – süvítette hirtelen a szamár –, elvágatok menten innét, táncos szellemeket, nyüzsgő házat látni se jó, kapaszkodj!

Boldizsárt sem kellett kétszer biztatni. Felpattan a szamár hátára, aki előbb feldobta a két hátsó patáját, mintegy lendületet véve ezzel, és olyan iramban kezdett el rohanni az ellenkező irányba, amilyen tempót szamártól egyáltalán nem várhatnánk el.

A kakas és a nyúl ledobta magáról a fehér kendőt, és kárörvendően kacagni kezdett a menekülőkön.

– Hú, hogy mennek, menekülnek! – hempergett jókedvében a kakas a táncoló házak tövében.

– Már majdhogy nem repülnek! – toldotta meg a nyúl.

A kakasnak nem esett le ez a repülés-dolog. A kakasok nem mindig azonnal vevők a poénokra.

– Ezt a repülést nem értem – tápázkodott föl –, mert egy szamár nem tud repülni. Nincsen is szárnya. Én sem tudok repülni, pedig szárnyas vagyok – tette hozzá. Egy a lényeg, épen vannak és a bőrükben laknak – egyelőre.

– Kerüljünk eléjük szaporán – vágta oldalba figyelmeztetőn a nyúl –, ha azt akarjuk, hogy a kincseket előlük kikaparjuk – mi.

A kakas egy pillanatig habozott a lassú megértés okán, azután bólintott, és mindketten sebes futásnak eredtek. Szedték a lábukat a menekülők után.

Zebulondot a félelem csodás teljesítményre sarkallta. Nem tudta volna utolérni sem egy paripa, sem egy jó autó, de még egy úrhajó sem. Boldizsár szörnyen élvezte a száguldást. Szinte el is feledkezett arról, hogy most éppen menekülnek.

– Gyí, Zebulond, öreg táltos – sarkantyúzta meg tréfásan a szamarat.

– Eszed helyén fokhagymás lángos – méltatlankodott Zebulond. Mikor voltam én, te nagyokos, táltos?

Boldizsár ráhajtotta a fejét a szamár nyakára, akinek ettől igencsak megmelegedett a szíve tája.

– Ahhoz képest, hogy szamár vagy, kiváló tempóban vágatsz.

– Még gyorsabban vágatnék – magyarázta –, hogyha tudnám, hova megyünk, kis bolondom.

– Mondtam, mondtam, hogy a Holdra fel, komám.

Zebulond olyan hirtelen állt meg, hogy a fején keresztül majd átbucskázott az utasa. Megállt, megmerevedett, olyan volt hirtelen, mint egy szobor.

– Lesz hozzá valami lajtorja? – kérdezte számon kérő hangszúllyal.

Boldizsár ezen csak nevetett.

– Lesz, az eszed tokja! Nagyapó mondta, van valami szénaboglya, az már magas, arról talán elérjük a Hold peremét.

Zebulond elgondolkodott. Szénaboglya. Micsoda ostobaság ez megint! Egy szénaboglya miatt nekivágni a világnak, feláldozni az istálló jó melegét.

– Volt a hátsó udvarban is egy dombocska – emlékeztette Boldizsárt – igaz, szemből van. Nem lett volna az is elég?

Ez a kis megállás épp elég volt ahhoz, hogy a kakas és a nyúl – akik ugyancsak szélesebben szedték a lábukat – a közelükbe érjen, és kihallgassa őket. Boldizsár furcsa neszeket hallott a közelből. Nem volt ez más, mint a két jómadár – bár az egyik nyúl volt – visszafojtott lihegése. Meg is ijedt a legény a különös hangoktól. Nyakon is verte ijedelmében szegény Zebulondot.

– Vágta, te lusta! – ripakodott rá. – Hátunkban a szellemek!

A szamár nem nézett hátra, csak ismét eszméletlen sebességre kapcsolt. Szinte csak a porfelhőt lehetett látni, amit maguk mögött húztak.

A kakas és a nyúl haditanácsot tartott.

– Valami szénaboglyát emlegettek – szögezte le a kakas. – Nyomás, akkor keressük meg!

De a nyúl csak kimerülten szuszogott.

– Sok nekem e hajtás, pajtás!

A kakas körbe-körbe járta gondolkodása jeléül a bokrot. Rettenetesen komoly volt, talán még annál is komolyabb.

– Gyötör egy sejtés – jelentette ki végül sokatmondóan.

– Tudom – hagyta rá a nyúl. Engem sok sejtés gyötör. Egy biztos, sok bajunk lesz ezekkel még...

– De sok ám – hagyta rá a kakas.

A nyúl legnagyobb meglepetésére leheveredett a bokor tövébe, párat kaparintott a kaparójával a porban, azután el is aludt szépen.

A nyúl azonban rávetette magát.

– Nem adjuk fel, gyerünk, tovább! Ébresztő, kukurikúú! Eszembe jutott, melyik szénaboglyáról beszélhettek. Könnyen ment, mert erre csak egy van. Tudok oda egy rövidebb utat. Eléjük vágunk!

A kakas álmosan krahácsolt a kiabálásra, fölborzolta a tollait, aztán leborzolta őket, kapart még hármat-négyet, azután futásnak eredt a nyúl után. A kérdés már csak az, vajon tényleg ők érnek-e oda előbb, vagy a barátaink? Meg, hogy elég magas-e a szénaboglya ahhoz, hogy arról elérje Boldizsár a holdat! Ők rohanjanak, mi pihenjünk meg kicsit. Később úgymint kiderül minden!

KAKAS A SZÉNABOGLYÁN (VÁNDORÚTON)

Bármerre is nézünk, mindenfelé pusztaság, néhány elszáradt fűcsomó, pár csenevész bokor. Nem túl marasztaló ez a táj, ahová most eljutottunk, meg kell hagyni! Az egyhangúságot, amerre szem ellát, pusztá földön, égen, csak egyetlen tekintélyes szénaboglya töri meg, amelyik – ki tudja, honnan került oda – lustán terpeszkedik fene nagy magányában. De lám csak! Lakói is vannak a boglyának. Tetején egy vörös kakas billegdel, tövében egy félfülű nyúl heverészik. Nem nehéz kitalálni, a két gonosz pára megelőzte hőseinket! Ők értek előbb a szénaboglyához! A kakas föntről figyelte a környéket, jön-e már Boldizsár és Zebulond, a nyúl pedig várt a jelzésére. Egyébként pedig, valódi falusi idill!

– De ez-e az-e? – ásítózott az unatkozó nyúl.

– Mi az-e ez a? – borzolta fel tollait a figyelő kakas.

– A szénaboglya, amiről beszéltek ők – magyarázta a nyúl, tudván, a kakas nem reagál rögtön arra, amit hall.

– Miért, láttál másik boglyát erre, vagy mondjuk, kettőt? – forgatta a fejét a kakas.

– Nem láttam se távol, messze – válaszolta a nyúl.

– Akkor ez az – kukkantotta ellentmondást nem tűrő hangsúllyal a kakas. – Innen a kincs már messze nincs.

Ezt mindketten elégedetten vették tudomásul. Nem volt egyéb dolguk, minthogy bevárják a két vándort, kiszedjék belőlük a kincs titkát, a kincset magukhoz vegyék azt, és elszeleljenek vele. Már tervezgetni is kezdtek. Mondhatnánk, ha nem lenne félreérthető, ittak előre a medve bőrére.

– Mit kezdünk majd azzal a sok kincssel? – kérdezte a nyúl.

– Veszünk belőle egy cirkuszt – válaszolta a kakas –, mindenestől, készen. Én leszek benne a nagy bűvész. Produkcióoo!

A nyúl megvonta a vállát. Bánta is ő! Soha nem szerette az otromba bűvészt. Ellenben, mindig irigyelte a műlovarnót. Nem csoda hát, ha csak ennyit válaszolt:

– Akkor én a műlovar... nő.

A kakas hirtelen nyugtalanná vált. Egyik sarkantyúját a másikhoz ütögette, illegett-billegett a szénaboglya tetején.

– Hallom már, ahogy dobo-dog-nak – dadogta ijedten.

– Közelednek, én elbújok – javasolta a nyúl, és választ sem várva, gyorsan befúrta magát a szénába.

– Én meg itt fönt majd helytálllok – húzta ki magát a kakas, és hősökhöz méltó pózba vágta magát.

Valóban, hősünk közeledtek a szénaboglyához. Messziről is látni lehetett, milyen meggyötörtek, elnyűttek a hosszú úttól.

– Jaj, a lábam, jaj, a hátam, jaj, az egész elnyűtt testem – nyafogott Zebulond. – Nem ittam, mégis lerészegedtem, oly' fáradt vagyok.

Boldizsár is fáradt volt, de amint a boglyához értek, nyomban felélénkült, nyoma sem maradt benne a fáradtságának.

– Itt a boglya, sose jajgass, erről elérjük a Holdat – biztatta az elnyűtt szamarat.

Ekkor azonban meglepő dolog történt. A boglya tetejéről égi hang szólt le hozzájuk, kellemetlen, érdes, kukorékoló hang.

– Lassan a testtel, ember, samár, ez a boglya már elkelt, az enyém!

Megtorpantak, tanácstalanul néztek egymásra. Boldizsár ocsúdott előbb.

– Megismerem, ez az a vacak cirkuszi kakas – súgta a samárnak. – Megszökött ő is, világgá szaladt?

Valóban. A boglya tetején megjelent a cirkuszi kakas, sunyin vigyorogva, sarkantyúit pengetve bámult lefelé rájuk.

– Szeretnék a boglyára én is felmenni – kiáltotta a magasban ácsorgó kakas felé a legény.

– Nem lehet! – rikoltotta a kakas. – Nincs fölmenni! Ez egyszemélyes boglya.

Majd szárnyait széttárva még hozzátette:

– Magyarázatul csak ennyi!

Azzal önfeledten csipegetni kezdett valamit. A lentiek álmélkodva figyelték a boglya tetején szorgoskodó szárnyast.

– Mit eszik ez odafent? – álmélkodott Zebulond.

– Elárulnád, mit csipegetsz odafent? – küldte fel kérdését a magasba Boldizsár.

A kakas abbahagyta a csipegetést, és lenézően lenézett rájuk. Arca teli volt göggel és önelégültséggel.

– Csillagokkal verem el az éhségem – kényeskedett. Aztán szigorúan ráripakodott Boldizsárra. – Megmozgathatsz minden követ, ide fel akkor sem jöhetsz, ha megfeszülsz, fel.

Boldizsár nagyon elszontyolodott. Ha ez otthon történik meg, Nevenincs falucskában, akkor felkap egy követ, és úgy kupán vágja vele a kakast, hogy az menten lepereg a szénaboglya tetejéről. De most nem otthon voltak, nem volt kő sem a keze ügyében, és ez a kakas sem volt amolyan mindennapi kakas. Olyan kakas volt, amilyenek csak a mesékben szoktak lenni.

– Fel kell mennem, értsd meg ember – fogta könyörgőre –, akarom mondani kakas! Nagyon fontos. Mondhatni, életbe vágó. Kérlek, légy velem elnéző!

A kakas érezte, hogy horogra akadt a halacska, aki esetünkben nem volt más, mint Boldizsár. Tudta, érezte, eljött a pillanat, amikor sarokba szoríthatja a legényt. Nem is késlekedett ezzel sokáig.

– Megtudhatnám valós okát, mi ez a nagy tülekedés szénaboglyám körül?

Zebulond, aki eddig eltúrte, hogy egy nyomorult cirkuszi kakas basáskodjék fölöttük, most kitört, és torka szakadtából ordítani kezdett.

– Csak addig vagy nagylegény, amíg te vagy fölül.

– Mi? – kérdezte nyugodtan és hidegen a kakas, azután sértődötten elfordult.

– Maradj már, Zebulond, a végén elrontasz mindent – rimázkodott Boldizsár. Megpróbált ismét szót érteni a kakással.

– Nem mondhatom el a titkom...

A kakas lassan megfordult, végigmérte a legénykét, mintha most látná először, aztán lassan, vontatottan leszólt.

– Nem mondhatod el a titkod? Léted akkor szénaboglyámtól eltiltom! Maradj ott lent, azt ajánlom, ha közelebb lépsz, sarkantyúm a torkodba vágom.

Boldizsár elbizonytalanodott. Nem mintha félt volna a kakas sarkantyúitól. Mert nem félt. De nem akart erőszakos sem lenni. Galamb volt ő lelkében, fehér galamb, legfeljebb világosszürke.

– Mióta tiéd, rút állat, e boglya? – ordította helyette Zebulond.

– Jó lenne – pöffeszkedett a kakas –, ha ez a számár halkabban makogna.

Több se kellett Zebulondnak! Talán már fölemlítettük, de azért említsük meg újra és valahányszor, Zebulond a hamar sértődős szamarak közé tartozott. Most sem késlekedett fölfelé ordítani a választ.

– Makog ám az öreganyád, ki a kukoricát szórja eléd. Nem vagyok én majom! A fejed magasról le...

– Zebulond, ezt ne! – fogta vissza szamarát Boldizsár. – Ne rugdoss felfelé, úgysem éred el a paráddal! Kakas úr, nekem fel kell oda mennem! – fordult ismét a kakas felé.

Itt a pillanat, itt a pillanat, dörzsölte össze szárnyait elégedetten a szárnyas. Most fog a fiú vallani, mindent elmondani a kincsről.

– Nekem a titkod meg kell tudnom! Utána tárgyalhatunk. Miért akarsz feljönni a szénaboglya tetejére?

– Hát legyen! – hajtotta le a fejét megadóan Boldizsár.

Nem úgy Zebulond. Mérgesen rúgkapált, csak úgy porzott körülötte a pusztaság, szuszogott és vinnyogott, krákogott és prüszkölt mérgében.

– Egy szót se neki! – fúrta nagy busa fejét Boldizsár oldalába. – Ezt nem hagyom! Kibabrál veled, meglátod, eltanult a cirkuszban ez mindenféle gonosztságot.

A kakas kényeskedve ismét elfordult. Boldizsár dühödten támadt Zebulondra. Gyakran megesik ez velünk. Megszorultságunkban azokat bántjuk, akik jót akarnak nekünk.

– Zebulond, hallgass a neved! – ripakodott a szamarára.

Zebulond abba hagyta a toporzékolást, a por elült, a szamar meg csak állt, állt el-árvultan a boglya tövében. Talán a könnye is kicsorrant, ahogy szokott, de ezt nem láthatjuk élesen, mert azért még kevéske por csak kering a levegőben.

– Ez a köszönet – dörmögte, mint egy fáradt medve. – Fogod te még a fejed!

A kakas visszafordult. Kétségtelenül élvezte, hogy össze tudta ugrasztani a két barátot. Minden vita, veszekedés, egyet nem értés az ő malmára hajtja a vizet. Tudta.

– Nos, halljuk, mit rejt ez a szénaboglya! – szólt le Boldizsárhoz.

– Nem a boglya... a teteje – válaszolta fakó hangon a fiú –, ahová feljutnom kellene...

A kakas önérzetesen utasította rendre.

– A teteje én vagyok. Rajtam kívül mi a titok? Hol van a kincs?

Kincs? Miféle kincs, lepődött meg Boldizsár. Ő nem tud semmiféle kincsről. Legtöbbjük, ami valaha is volt, az a pár répa, amit nagyapó a ház tetején termesztett.

– Arról nem tudok beszélni, ami nincs – bökte ki végül.

– Hallottam, hogy a cirkuszban kincsről gajdoltatok, meg a Holdról – türelmetlenkedett a kakas.

Csak ez hiányzott Zebulondnak! Minden vér a fejébe szökött. Meglepő lehet, de hirtelen meg is éhezett. Talán a benne feltámadt erős indulatoktól. Innentől kezdve valójában maga sem tudta, mi gyötri jobban, az idegesség vagy az éhség.

– Kihallgatott bennünket a veres tarajú! Ez rohadtul hamis fajta. Túl okosnak hiszed magad? Lejössz te onnan nemsokára! – ordított fölfelé mérgesen. – Ha nem magadtól, én majd besegítek. Legfeljebb közben elverem magamon az éhséget.

És gondolt egy nagyot. Egy igazán nagyot. Még annál is nagyobbat!

– Nem csak hogy eszem, s megáll az eszem, de kieszem alólad a szénát! – villámlott át az agyán a megmentő gondolat.

És lőn, ahogy gondolta, s ahogy mondta, Zebulond, a derék szamar jóízűen falatozni kezdett, hogy elverje az éhségét, és kiegye a kakas alól a szénát. Nagy falatokban zabált, hamar fogyott a széna. Közben Boldizsár és a kakas még mindig a kincsnél tartott.

– A Holdról valóban beszéltünk – magyarázkodott Boldizsár. – S arról, hogy minden kincsem rajta...

A kakasnak fölakadt a zeme. Micsoda marhaság ez már megint. Kincs a holdon. Csak nem át akarja verni ez a fickó őt?

– Kincs a holdon? – vernyákolta. – Ki hallott már ilyet? De ha ott van, ott van. Fele lehet a tied.

A legény látta, hogy a kakas semmit sem ért abból, amit ő mond neki. Hogyan érthetett volna, hiszen a kakas mérhető, fogható, költhető, pazarolható kincsekre gondolt, míg Boldizsár élete nagy hiányára, az édesanyjára.

– Az én kincsemet nem lehet megfelelni – vallotta be.

– Mindent meg lehet felelni könnyedén, lazán – flegmálkodott a kakas.

Boldizsár belátta, nem megy semmire azzal, hogy megpróbálja meggyőzni a kakashat, ne kíváncsiskodják a titka után.

– Csakhogy – mondta halkán, beismerően – az én kincsem... a holdon lakó anyám.

– Anyád? – rikkantott mérgesen a kakas. – Anyád! És még ezt higgyem el?

Boldizsár nagyon szerette volna elmondani a kakasnak, mi történt vele, hogy születésekor a holdra költözött az édesanyja, azóta a nagyapja neveli és gondoskodik róla, aki gyakorlatilag a tetőn lakik, répát rágicsál, és hegedűn cincog éjjelente. De valami visszatartotta ettől.

– Ez az igazság – tárta szét megadóan a karját. – Legalább a kezét... érintenem kell.

A kakas hitte is, nem is, amit a fiú mondott. Hinnie kellett, mert látta, milyen ártatlan és tiszta a tekintete. De ha hiszi, akkor be kell látnia, hogy itt semmilyen kincs nem ütheti a markát. Akarom mondani, a szárnyát. Legkevesebb, amit most elmondhatunk róla, hogy elkedvetlenedett.

– Bolond vagy, te legény – húzogatta el a csőrét. – Ha igaz is, amit mondasz, elárulom, erről a boglyáról soha nem érheted el a Holdat.

Boldizsár ezen nagyon meglepődött. Hiszen a kakas az előbb még... Persze, mondhatnánk azt is, hogy hősünk együgyű, de ne mondjuk! Mondjuk inkább azt, hogy nagyon akar hinni! A holdban, az anyjában, a találkozásban. Így mindjárt szebb és érthetőbb lesz minden.

– Te mondtad az előbb – szólalt meg, hangjában némi szemrehányással –, hogy csillagokat csiperézel.

A kakas gúnyosan fölnevetett.

– Te meg elhitted? – kérdezett vissza csodálkozva. – Nem vagy túlterhelve ésszel. Azt csak úgy mondtam. Nem csillagok, szúnyogok voltak.

Most Boldizsáron volt az elkeskenyedés sora.

– Azt mondd, nem érhetem el innen még a Holdat?

A kakashat ennyi jóhiszem és ennyi ártatlanság láttán elfogta az indulat. Gyakorta van így azokkal az emberekkel, akiknek nincs igazuk, csak hatalmuk a másikkal szemben, a másik fölött. Érzik a jóságát, az ártatlanságát, s ez felbosszantja őket.

– Mit érdekel engem, hogy te mit nem érsz el! Jól átvértél bennünket – kukorászta mérgesen és fenyegetően. – Lakolni fogsz érte!

Zebulond mesterkedései ekkor értek a tetőpontjukra. Amíg ezek beszélgettek, ő kizabálta a szénaboglya tövét, így az előbb összetöppedt, majd mind kisebb és kisebb lett, végül, úgy, ahogy volt, összeomlott. A nyúlnek persze sikerült időben elszelelnie. A kakas egy ideig egyensúlyozni próbált fent, azután, a széna erős fogytával, lezuhant közéjük. Boldizsár kétségbeesett, Zebulond ünnepelet.

– Mit csináltál, ostoba szamara – óbégatott a fiú. – Oda a boglya! Hogy jutok anélkül fel a Holdba?

Zebulond nem jött zavarba. Odaállt a mihaszna kakas fölé, akihez képest most óriásnak látszott. Meg is ijedt ettől a kakas, csakúgy borzolódtak a veres tollai.

– Hallhattad, kicsi a boglya nagy vágyaidhoz – válaszolta Boldizsárnak. De továbbra is a kakas fölé tornyosult. – Lehoztam ökelmét, most akkor kopasszam meg? Tépjem ki a tollát?

– Legjobb lesz, ha elmentem innen az irhám – nyafogta a kakas.

– Egy rendes kakasnak ne legyen irhája! – kacagta el magát a legény.

A kakas azonban nem vette tréfára a dolgot. Tudta, hogy a szamár patáival egyáltalán nem tanácsos barátkozni. Egyszerre eszébe jutott a nyúl, akinek mindenre mindig van megoldása.

– Nekem az már mindegy – lihegte, és nem tudta eldönteni, meneküljön-e, vagy rohanjon, amerre lát. – Futok a világba. Nyulambulam, gyere elő! – kérlelte a nyulat, akinek ekkorra már hűlt helye sem volt.

Boldizsár meg sem hallotta, amit a kakas mondott. Annál inkább Zebulond! Kutatkodni kezdett a boglya romjai között.

– Itt a másik mákvirág is? – túrta orrával a szénát. – Elbújt? Ez nem túl előkelő!

A kakas fölmérte a kialakult helyzetet, aztán mégis a futás mellett döntött. Szégyen a futás, különösen, ha egy veres tarajú, sarkantyús kakasról van szó, de kétségtelenül hasznos.

– Ha az a gyáva nyúl mégis előbújna – kiabált rohantában hátrafelé –, mondjátok meg neki, vissza a cirkuszba menekültem innen, és hogy... nem volt, nincs... sehol sincs a kincs.

A két vándor letelepedett a szénaboglya romja tövében, és sokáig nézett a kakas után. Amikor már a por sem kavargott a szárnyas kaparója nyomában, Boldizsár fölnevetett. Dehogya bánta, hogy Zebulond kiette a boglya tövét. Rájött már, merő ábránd volt, hogy arról a boglyáról eljuthat valaha is a holdra.

– Na, ez alól jól kietted a boglyát – veregette meg elismerően Zebulond vastag hátát.

– Vigye el az ördög a kukorékos baglyát – vigyorgott elégedetten a szamár. – Ki-hallgatott minket... s mindent félreértett a szárnyas marhája.

Boldizsár tűnődött egy darabig a törtéteken, néha még el is nevette magát, aztán feltápászkodott.

– Menjünk tovább, komám... menve szép az élet...

A szamár is talpra vergődött nagy kelleetlenül, billent jobbra, billent balra, billent hátra, billent előre, aztán megállapodott középben.

– Merre kis bolondom? – kérdezte.

Hiszen, ha a Boldizsár tudta volna, hogy merre, nyomban meg is mondja. De fogalma sem volt arról, hová, milyen irányban kell menniük.

– Mindig csak fölfelé – nyögte ki végül. – Így kerülünk egyszer majd a Hold elé – magyarázta kissé fontoskodva.

Zebulond felhorkant. Nem elég a cirkuszi kaland, nem elég, hogy ezek az útonállóak majdnem rájuk támadtak, még mindig tovább, egyre távolabb Nevesincs falucskától, a nagyapótól, a répától, a hegedűjétől?

– Hold elé? – kérdezte hangosan, ami a szamaraknál egyértelműen ordításnak felel meg. – Nem! Hazafelé! Hagyd már azt a Holdat! – kérlelte kis gazdáját.

Boldizsár azonban már nem rá figyelt. Mintha lépések közeledő, halk nesztét hallotta volna. Alig zajok voltak ezek. De mégis zajok.

– Várj! – tartotta vissza az indulni készülő szamarat. – Valaki erre jön. S hamisan dalolgat...

– Lehet, hogy a nyúl – vicsorgott Zebulond. – Ha patáim közé kerül, azon nyomban kinyúl az a fránya nyúl.

A bokrok között furcsán lépkedve, vagy inkább ugrándozva, leginkább sántikálva, valaki épp feljűk tartott.

– Nem, ez emberforma – állapította meg a legény. – Abból is... olyasféle, mint egy nő.

– No – gúnyolódott a samár –, meglepetés, mégpedig minő!

Boldizsár igyekezett jobban szemügyre venni a közeledőt.

– Öregnek látszik...

Zebulond lábujjhegyre, de pontosítsunk, patahegyre állt, mintha így jobban látná így a jövevényt, holott nem kellett volna feltétlenül felülről lenéznie rá.

– Öregnek látszik, de csak azért, mert hogy öreg is – viccelődött a gazdájával. – Meg, olyan kicsi, töpörödöttke is a lelkem.

Most már ketten bámulták és várták a jövevényt, aki nem zavartatva magát a báméskodóktól, ballagott, ugrált, sántikált – egyre csak feljűk.

– Idevalósi lehet? – találgatta Boldizsár.

– Nem lehetetlen – toldotta meg a samár. Aztán elbizonytalanodott abban, amit mondott. –

De az honnan látszik?

– Csak úgy gondolom – felelte a legény. – Idegen dalt dudorászik.

– Jaj, nagyon vénecske – fintorgott Zebulond. – Már alig mászik. Persze, néha meg ugrál is.

Amíg így meghányták-vetették maguk közt a dolgot, a jövevény odaért hozzájuk. Valóban öregasszony volt, de olyan istentelenül öreg, hogy már az arca is beszőrösödött. Majdnem úgy nézett ki, mintha bundája lenne. Nyájasan szólalt meg, túlságosan is nyájasan, de Boldizsár erre ekkor nem figyelt föl. A samárban viszont rögtön elkezdett kalapálni valami kellemetlen, amikor megszólalt.

– Mi járatban erre, szürke számár és drága gyermek? – nyammogott két előre álló kapafogával.

Zebulond is kivillantotta a fogait. Milyen kedves! Milyen figyelmes! Milyen jámbor! És hogy kaffog!

– Olyan népmesei – sügta oda a fiúnak. – De az ő meséjét nem kedvelem – tette hozzá. – Szólítsd öreganyámnak, az ilyenek ilyen lüke nevekkal járnak-kelnek, dudorásznak, énekelnek...

Boldizsár, ahogy azt már megszokhattuk tőle, most sem törődött a számmal, sem annak a megérzéseivel. Rögtön hatalmas szívébe fogadta az öregasszonyt.

– De jó, hogy erre jársz, öreganyám! – ragadta meg a kezét.

De a vénség nem úgy fogadta közeledését, ahogy arra számítania lehetett volna. Kitépte kezét a fiúéból, és botjával feléje sújtott. Olyan fűrgén, hogy a Boldizsár épp csak el tudott ugrani előle.

– Öreganyád? – áriázott. – Szakadjon rád a pusztulás! Nem látod, hogy alig vagyok túl a százon?

Zebulond hangosan felnyihogott, élvezte, mint jár póru a gazdája. Járjon is póru az, aki mindig csak a saját feje után megy, gondolta.

– Ó, az még alig kor – vihogott az öregasszony képébe –, né' má', a kis csitri!

Boldizsárnak, valljuk be, bizonyos helyzetekben nem volt kellő humorérzéke. Mint például most. Ez persze még nem jellemhiba. De mégis. Nem baj, ha az ember néha humorral kezeli a legkomolyabb dolgokat is. Úgy talán könnyebb, ráadásul élesebben látható minden.

– Ahogy így mondja, én is belátom – restelkedett.

Az öregasszony azonban nem békült, azt is mondhatnánk, kötötte az ebet a kárhoz; továbbra is ellenséges és durva maradt.

– Mi kéne errefelé, ha vóna, s főleg hogy mi nem? – vetette oda a legénynek.

– A kincsemért indultam – felelte egyszerűen Boldizsár –, ez az igazság.

Furcsamód az öregasszony azonnal felélénkült a kincs szó hallatán, közelebb hajolt a fiúhoz, és bizalmasan megkérdezte:

– Hanem halljam, hol van az a kincs? Na, hol van?

– Fönt van a Holdban – válaszolta kertelés nélkül Boldizsár –, a kincs.

A töpörödött kis öregasszony szőrös képén csalódás hullámozott át, még jobban meggörnyedt, álla már-már a földet verte.

– Közelebb nincs? – vallatta tovább a fiút, miközben hangosan nyögdecselt. – Milyen az a kincs, amelyik csak a Holdban van?

Boldizsár egy pillanatig tétovázott, elmondja, ne mondja el. Eddig még senki sem értette meg nagyapón kívül, hogy édesanyja a holdban lakik. Talán még Zebulond sem. Mindegy, határozta el magában, megmondom.

– Anyámat keresem én a Holdban fent.

– Anyádat? – sipákkolt az öregasszony. – Nem hiszek a fél fülemnek. Hogy került anyád... úgy értem, hogy jutott oda föl, srégen meg át, meg úgy oda-vissza? – gúnyolódott.

Különös, hogy Boldizsár nem vette észre szavaiban a gúnyt, azt hitte, a vénség komolyan érdeklődik a sorsa iránt.

– Rég bent lakik – kezdte el a meséjét. – Újszülött voltam, mikor egy éjjelen szólították, azóta nem lelem, azt mondja nagyapó, fönt van a Holdban. Én már nem ismerem...

– Érdekel is ez engem! – szakította félbe durván az öregasszony. – Micsoda ostoba helyzet! Egy bolond gyermek, az anyja holdlakos, egy ugató szamar... még szerencse, hogy nem valami okos... kos.

Na, ha eddig nem, most aztán ugrott a szamar. Lehetséges az, hogy nagy füleivel pontosan hallotta, amit ez csoroszlya mondott? Nehezen tudta visszatartani magát, hogy föl ne rúgja. Végül nem rúgta föl. De megmondta neki a magáét.

– Ugat ám az a kétszáz éves ükanyád – vágta oda neki. – Inkább azt áruld el, mitől ilyen szőrös a képed!

– Hagyd békén, Zebulond – nyugtatta szamarát a jámbor és gyanútlan legény –, hátha ő ad nekünk segítséget!

Az öregasszony magában nyammogott. Így kellett lennie, mert mozgott a szája, miközben nem adott ki egyetlen hangot sem. Csak úgy, nyammogott magában. És nem is akármilyen.

– Na, majd segíték én, hogy arról koldultok! – kiabálta befelé magába. – Biztos állásomat hagytam ott. S miért? Anyáért a holdban... Mekkora hülyeség! Mekkora egy nyúl-barom voltam...

Zebulond is észrevette, hogy megállás nélkül mozog a rozoga kis öregasszonynak a szája, miközben egyetlen hang sem jön elő belőle.

– Mit vartyog ez itt, kis bolondom? – bökte meg orrával Boldizsár vállát.

– Minden szamarat én sem érthetek, komám – évődött vele Boldizsár.

A vénség abbahagyta a nyammogást, néhányszor tulajdon homlokára koppintott, perdül-fordult egyet-kettőt a tengelye körül, mint aki egészen megkegyült, aztán megszólalt végre.

– Azt mondom, induljatok erre, erre vezet az út! – mutatott el az egyik irányba. – Járóföldre innen forduljatok balra! Újabb járóföldre forduljatok jobbra! Ha így mentek, ott egy kútra letek.

Boldizsárban felragyogott valami. Emlékezetébe dobódott Nevenincs falucska, a házikó a falu szélén, a kúpcserépen kuporgó nagyapa, aki az útról beszélt, amelyik elvezet az anyjához.

– Nagyapó megmondta – kiáltott fel lelkesedve –, hogy lesz egy kút az úton. Jó irányba tartunk, Zebulond.

A szőrös arcú kis öregasszony pislogott egy darabig, megvárta, míg a legény kilelkendezi magát, azután folytatta az útbaigazítást.

– Abban a kútban lakik lenn a Hold. Vesd magad a vízbe, legény, s meglátod anyád, amikor a tornác korlátján kihajol. Többet nem is mondok. Minek? Az is épp elég, hogy ennyit segíték.

Mondanunk sem kell, Zebulond rögtön átlátott a szitán, az öregasszony apró lyukú szitáján. Van az úgy, hogy a szamarak okosabbak az embernél. Olyankor, persze, mindig bekövetkezik valami baj. Mert az emberek nem szeretik beismerni vagy belátni, hogy egy szamár okosabb lehet náluk. De ne vágjunk a dolgok elébe! Ott tartunk, hogy Zebulond átlátott a szitán.

– És ha vízbe fullad, ostoba véne? – dörrent rá a kupac zörgő csontra. – Na, még csak az kéne! Menne, hogy az anyját lássa – te meg átviszed helyette a halálba!

Azzal már ugrott is előre, hogy eltapossa a vén csoroszlyát, de az korát megszegyenítő gyorsasággal félre ugrott, így Zebulond patái csak a levegőt tiporták.

– Mit ordít ez az agresszív szamár, szamáragresszor? – fordult méltatlankodva a fiú felé.

De Boldizsár most nem tudott odafigyelni sem a szamárra, sem az öregasszonyra. A szíve csordultig volt érzellemmel és hálával. Boldog volt, hogy jelet kapott, jó úton halad a hold felé, és lehetőséget, hogy meglássa anyját, amikor kihajol a tornác korlátján.

– Drága jó asszony, ne foglalkozz velem! – próbálta megölelni az öregasszonyt, de az bizalmatlanul kihátrált a karolásából. – A szívem most úgy tele... Megértettem. Ha fölfelé nem megy, lefelé visz az út. A megoldás a kút. Hogyan háláljam meg mindazt, amit értem...

A szőrös kis vénség nem várta meg, hogy befejezze a mondatot. Kezével intett, hogy ne erőlködjék. Ha Boldizsár jobban odafigyel, akkor láthatja, hogy a keze is csupa szőr az öregasszonynak. Teljesen úgy nézett ki, mintha egy mancs lenne. De a fiú nem figyelt oda akkor semmire.

– Tettem, amit tettem – búcsúzkodott. – Hálád a fizetségem. Megyek is dolgomra.

De mégsem ment el. Egy sunyi pillantással fölmérte szavainak a hatását. Elégedett volt. A legény sápadtan, szinte a holdkórosok merev tekintetével révedezett a távolba, szeme előtt nyilván megjelent a kút, megjelent a tornácon kihajló édesanyja alakja.

– Nyugtalan vagy, érzem – vihogott az öregasszony magában.

– Köszönöm, jóasszony! Sosem felejtelek el téged – motyogta.

Az öregasszony, bár elköszönt, mint említettem, mégsem ment el. Pár lépés távolságra tőlük megállt, nézte őket, várta, mit fognak csinálni. Be kell lássuk, nincs könnyű helyzetben Zebulond, aki, ahogy mondani szokták, mind a négy lábával a valóság talaján áll, szemben gazdájával, akinek mindkét lába az álmok, a mesék és bemesélések ködében lengedezik.

– Bolond vén pára – jegyezte meg a szamár, amikor úgy gondolta, az öregasszony kellő távolságra van tőlük. – Ne hallgass a szavára! Kútba ugrani, ott keresni a holdat? Te elhiszed? Kis bolondom, akkor te nagy bolond vagy!

Boldizsárt ekkorra már semmi sem tudta eltéríteni a szándékától. Olyan erős volt benne a vágy, amely már-már kényszerre változott, hogy lássa az édesanyját, nem volt hajlandó kételkedni. Pedig a kételkedés néha a legjobb tanácsadó. Kételkedem, tehát vagyok, mondja a közmondás. Lehet, hogy ezt Boldizsár nem ismerte.

– Beugrom én bizony, ha lent a holdat megpillantja szemem – kiáltotta kipirult arccal –, ott végre meglelem anyámat... elérem.

– Isten óvjon téged! Túléled, remélem – legyintett rá az örület jeleit produkáló legényre a számár.

Az öregasszony idegesen figyelte a felbőszült Zebulondot. Ostoba számara, gondolta magában, a végén még elront mindent!

– Megint hogy ordít – szólt oda Boldizsárnak. – Vad számár ez, ha mondom.

A legény, mint aki álmából ébred, ránézett az öregasszonyra. Látszott rajta, hogy egy másik világból tér vissza, és ez a visszatérés nehéz a számára.

– Zebulond a társam – mosolyodott el. – Legyen az én gondom! Na, induljunk, Zebulond, vár minket az út – s a kút.

Elindultak. Elöl Boldizsár, mögötte, kissé lemaradva, nagyon is kelleetlenül, Zebulond. Mentek, mentek, addig mentek, míg a távolság porszemmé nem zsugorította őket az öregasszony tekintetében. Az ám! Az öregasszony! Amint eltűnt két vándorunk a horizonton, mert ha valaki sokáig megy, az előbb-utóbb eléri a horizontot, és eltűnik a szemünk elől, gonoszán felkacagott, és ledobálta magáról a ruháit. Nem találhatók ki, kit rejtett az öregasszony-ruha! Nem mást, mint a félfülű nyulat. Ocsmány képe szörnyen elégedettnek látszott. Sikerült lépre csalnia a balga kölyköt és az ostoba számarat! Örömeiben, hogy sikerült ronda bosszút állnia a legényen, énekre fakadt, még tánra is perdült. De előtte azt morogta:

– Megyek vissza én is, biztos megélhetés mégis – a cirkusz.

Azzal nekiindult dalolva-énekelve-kacarászva, ugrabugrálva-táncolva a saját nótájának az ütemére.

Nincsen kincs, de van varázslat.

Még ma meglátod anyádat.

*Kicsi gyermek vízbe fulladsz,
másvilágon majd eljuthatsz
anyádhoz.*

*Hajszol, ami mögötted van,
csalogat az égi távol,
elkísér majd az anyádhoz
a Holdig!*

Na, várj csak! Hiszen erre a dallamra mi is tudunk rímeket faragni! Mégpedig olyanokat, amelyek a történetünkhöz kapcsolódhat. Próbáljuk meg!

*Messze torony, rajta a hold,
megy két vándor, megy két bolond
toronyirányt, a hold felé,
ballagnak a világ fölé –
fölfelé!*

Nem is rossz, de ennyi elég volt a nótafaragásból. A gonosz nyúl elugrabugrált a cirkuszig, ott bocsánatot kért a bűvésztől, aki nagy kegyesen megbocsátott neki; szokványos történet. Ment vissza a kalapba, a biztos megélhetésbe. Vándoraink pedig

rótták tovább az utat a kút felé. Ajaj! Kút. A nagy kérdés, Boldizsárnak megjön-e az esze addig! Ha nem, akkor beleugrik a vízbe, és könnyen bele is fulladhat a kútba. Zebulond egymagában bizonyára kevés lesz ahhoz, hogy visszatartsa őt. Nem ugrik bele? Hiszen azért vágott neki az újabb útnak, hogy a kútba ugorva megpillantsa az édesanyját, aki a tornác korlátján kihajol. Kicsit szorongok most, baja ne essék! Gonosz nyúl! Hogy lehet egy állat ennyire szívtelen! Belehajszolni ilyen örültségbe egy boldogtalan lelket! Mindegy. Ők csak mennek, mennek, visz az út... és egyre közelebb már a kút, a kút... visz az út.

